

TEKNOLOGIA

Zaintzaren digitalizazioa

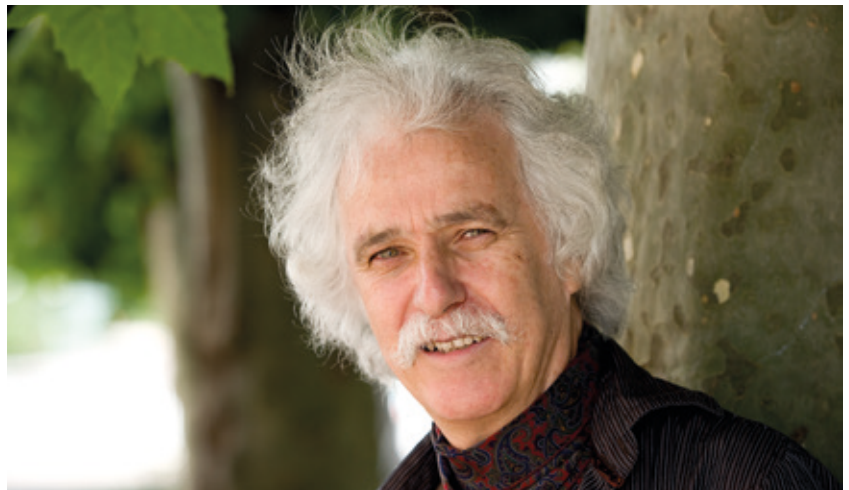
DIANA FRANCO

Mendekotasuna duten pertsonen zaintzaren digitalizazioaz pentsatzeko modu ezberdinak aurkitu izan ditut: batetik, teknologia gizadia salbatzeko gai dela esaten duen kontakizuna, eta bestetik, teknologia gizakiaren eta naturaren lanetan laguntza soil bezala ulertzen duen kontakizuna, ondorioz gaizkion arazoak konpontzea gizakion esku baino ez dagoela ulertuz.

Teknologia salbatzailearen kasuan, jada ikusten ari gara mundu bat non mendekotasuna duten pertsonen ongizate fisikoa digitalizazioaren teknologien bidez jarraitu daitekeen urrunetik. Kontakizun honetan, teknologiek zenbaitentzako onurak dakartzate: garapen teknologikoak eta horiekin lan eremu berrien garapenak, arreta presentziala egiten duten pertsonen kostuen murrizketa automatizazioaren bilakaeran, automatizazio horrek ekarriko dituen datuekin ezagutza berria eta horrekin berrikuntzak merkatu ezberdinak sortzeko...

Mendekotasun egoeran dauden pertsonetan zentratzen bagara, zein da kontakizun honetan onura handiena eurentzat? Autonomia? Baliteke, baina, zer dago autonomia ideiarene atzean? Susmoa dut pertsonen beharra murrizteko bide gisa ulertzen dela autonomia. Behar fisikoa izan baldin bada orain arte mendekotasun egoeran dauden pertsonen harremanak bultzatzeko arrazoi nagusia, zein harreman mota izango ditugu orain eurekin? Isolatuak utziko ditugu? Bakardadean? Zerbitzua, ezagutza eta merkatua hirukoan, non geratzen da mendekotasun egoeran dagoen pertsona? Denbora guztian aztertuta den eta lehengai zein merkatu izaera duen objektu bat da?

Beharbada, zaintzaren digitalizazioa hartzen ari den bidea birpentsatu beharko genuke. Pertsonok hobeto pentsatu behar dugu teknologia lagunduta erronka honi zelan ekin ahal diogun. Martxoaren 8ko aldarrikapenak zaintzari lotu izan zaizkio neurri handi batean. Zaintzaren izaera, ordea, aldatzen ari da, merkatu berriak sortzeko aukerak ikusten direlako bere baitan. Beste behin, adi egotea dagokigu, zaintzaren digitalizazioa ikuspuntu feminista batek garatzea nahi baldin badugu. ●

DANI BLANCO

Babilonia eta literatura kanona

 GORKA BEREZIARTUA MITXELENA

Berrargitalpenek ez dute arreta handirik jaso izan euskal literaturan, baina tarteka, astroak lerrokatu direlako edo besterik gabe, hala tokatu delako, joera hori alda ote daitekeen pentsatzen hasten da letren zalea: iaz Susak Xabier Lizardiren *Bihotz begietan*-en (1932) edizio gaurkotua aurkeztu zuen. Duela bi aste berriz, Joan Mari Irigoienek *Babilonia* (1989) edizio berri eta dotorean aurkeztu du Elkarrek, Irati Jimenezek hitzaurrearekin. Altxako idazlearen mugarrietako bat da *Babilonia*, boom latinoamerikarrak euskarazko letretan izan zuen pisuaren adierazle garrantzitsuenetakoa bat. García Márquez eta abarrek mundu osoan famatu zuten errealeismo magikoa bertako giroetara –eta hizkuntzara, noski– ekartzen asmatu zuen Irigoienek.

Elkarren Mintegia bildumako bigarren liburua da *Babilonia*. 2020an Kirmen Uriberen *Bilbao-New York-Bilbao*-ren berredizioarekin ekin zioten sailari eta orduko hartan Xabier Mendiguren editoreak “transmisioa” hitzean jarri zuen letra larria: “Transmisioa ez da egonen den zerbaite; une oro zaindu behar da, literaturan ere”, adierazi zuen, *Berria*-n Joana Ibargaraik jaso zuenez. Kezka hori alor askotan ikusten ari gara, baina euskal literaturak iraganean eman dituen obra nabarmenenak berrargitara-

tzeari dagokionez, ez da erraza argitaletxeentzat apustu sendoegirik egitea. Ematen dute zenbakiak balantza ekonomikoa orekatzeko? Lehenago ere Elkarrenaren antzeko intentzioak izan dira beste editorialetan, baina erreferentziazko bilduma baten falta agerikoa da. Eta problema ez dago argitaletxeen borondate faltan, nik uste.

Inguruko erdaretan ikasleak dira honelako liburuek duten publikoaren zati esanguratsu bat: ez da egongo Hego Euskal Herrian Cátedra argitaletxeko lanen bat sartu ez den etxerik; Ipar Euskal Herrian antzekoa gertatuko da Le Livre de Poche edo Points bidez publikatutako klasikoekin. Baina kasu horietan, badago eztaba-dagarria izan arren sendo samarra den klasikoek kanon bat. Euskaraz ez. Eta horren eraginez, argitaletxeek *Babilonia* edo *Bihotz begietan* esku eskura jarri arren, posible da irakurle berriengana kopuru txukun samarrean ez iristea. Unean uneko moden arabera irakurtzen da euskaraz, funtsezkoak izan ziren obrak ia arrastorik utzi gabe desagerraraziz.

“Nik ez dakit non hasten den gure baserriaren historia”, irakur daiteke Irigoienek nobelan. Irakaskuntzako irakurgaiekin urrats handirik eman gabe urteak badoazela ikusita, batzuetan pentsatzen dut agian ez gabiltzala Garayaldetarren tragediatik oso urrun. ●